

Welbevinden en betrokkenheid

De procesvariabelen (criteria) voor ontwikkeling zijn: **Welbevinden, Betrokkenheid**.
De procesvariabelen en de opbrengst bevredigen de basisbehoeften.

Hieronder volgt een vereenvoudigde weergave:

De basisbehoeften:

- 1 Lichamelijke behoeften
- 2 Behoeftte aan affectie, warmte, tederheid
- 3 Behoeftte aan veiligheid, duidelijkheid, continuïteit
- 4 Behoeftte aan erkenning
- 5 Behoeftte om zichzelf als kundig te ervaren
- 6 Behoeftte om moreel 'in orde' te zijn

Welbevinden:

Welbevinden is een bijzondere toestand van het gevoelsleven, die zich laat herkennen aan signalen van voldoening, genieten, deugd beleven, waarbij de persoon

- ontspannen is en innerlijke rust toont
- energie in zich voelt stromen en vitaliteit uitstraalt
- open is en zich voor de omgeving toegankelijk opstelt
- spontaneïteit aan de dag legt en zichzelf is

omdat

- de situatie tegemoet komt aan de basisbehoeften
- hij/zij beschikt over een positief zelfbeeld
- en in voeling is met zichzelf

waardoor een gave emotionele ontwikkeling gewaarborgd wordt.

Deze belevingswijze uit zich als kinderen: met volle teugen genieten, spontaan en zichzelf zijn, ontspannen en innerlijk rustig zijn, zich open en ontvankelijk opstellen, energie uitstralen en weerbaar en assertief zijn.

Welbevinden ontstaat wanneer de situatie tegemoet komt aan de basisbehoeften, wanneer kinderen beschikken over een positief zelfbeeld (zelfvertrouwen en zelfwaardergevoel), wanneer kinderen in voeling zijn met zichzelf (gevoelens doorleven). Hoog welbevinden is garantie voor een gave emotionele ontwikkeling.

Niveaus van welbevinden :

niveau 1	uitgesproken laag welbevinden
niveau 2	laag welbevinden
niveau 3	wisselend welbevinden of eerder neutraal
niveau 4	hoog welbevinden
niveau 5	uitgesproken hoog welbevinden

De signalen van welbevinden zijn: met volle teugen genieten, spontaan en zichzelf zijn, ontspannen en innerlijk rustig, zich open en ontvankelijk opstellen, energie uitstralen, weerbaar en assertief zijn.

Betrokkenheid:

Betrokkenheid is een bijzondere kwaliteit van menselijke activiteit, die zich laat herkennen aan geconcentreerd, aangehouden en tijdvergeten bezig zijn.

waarbij de persoon :

- zich openstelt en een intense mentale activiteit aan de dag legt
- zich gemotiveerd voelt en geboeid is
- een grote mate van energie vrijmaakt en een sterke voldoening ervaart

omdat :

- de activiteit aansluit bij de exploratiedrang en het interessepatroon
- en zich aan de grens van de individuele mogelijkheden situeert waardoor ontwikkeling ontstaat.

Deze belevingswijze uit zich in: geconcentreerde, aangehouden en tijdvergeten activiteit, engagement en zich openstellen, intense waarnemingen en betekeniservaring, geboeid en gemotiveerd bezig zijn, sterke voldoening en een grote mate van energie.

Betrokkenheid ontstaat wanneer de activiteit aansluit bij de exploratiedrang én wanneer de activiteit zich aan de grens van de individuele mogelijkheden situeert.

De betrokkenheidssignalen zijn: energie, creativiteit & complexiteit, nauwkeurigheid, mimiek en houding, concentratie, verwoording, doorzetting, reactietijd.

Niveaus van betrokkenheid:

niveau 1	weinig tot geen activiteit
niveau 2	vaak onderbroken activiteit of sporadische activiteit
niveau 3	Min of meer aangehouden activiteit zonder intensiteit
niveau 4	activiteit met intense momenten
niveau 5	volgehouden intense activiteit

Betrokken activiteit is ontwikkelingsbevorderend, omdat men niet gewoon bezig is, maar mentaal volop actief en omdat men zich aan de grens van zijn mogelijkheden beweegt.

Betrokken activiteit leidt tot fundamenteel leren; men krijgt - beetje bij beetje - anders en beter grip op de wereld.

Betrokkenheid observeren:

Je kijkt naar betrokkenheid door:

1. Je open te stellen: een 'andere' bril op te zetten

Bereid zijn om je in een kind te verplaatsen

Willen kijken en voelen wat er in een kind omgaat (Het maken van Ervaringsreconstructies.)

2. Observeren én ervaren : kijken én voelen

Wat zie ik ? (beschrijven van gedragingen)

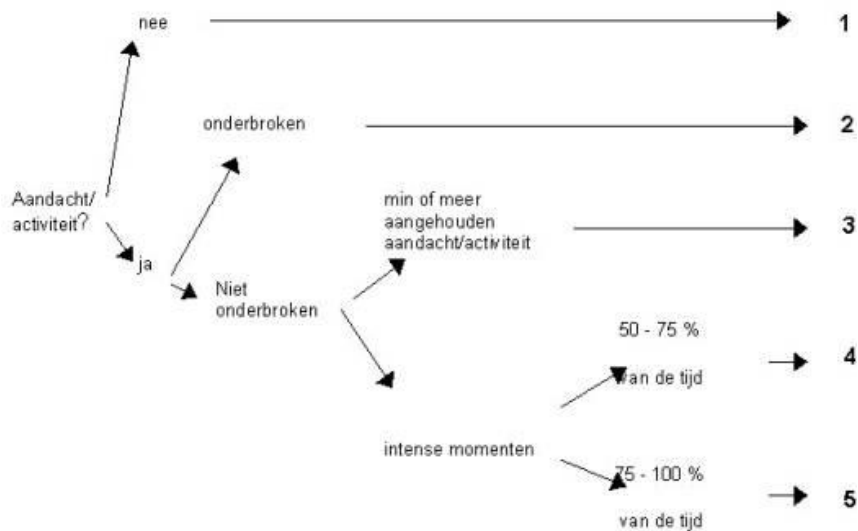
Inleven : Wat voel ik ? (ontdekken van belevingen)

3. Toekennen van een schaalwaarde

Drie vragen

1. Is er activiteit / aandacht ?
2. Wat is de kwaliteit van de activiteit / aandacht (intensiteit/complexiteit) ?
3. Vanwaar komt de activiteit / aandacht (bron) ?

Beslissingschema voor het toekennen van een betrokkenheidsscore.

Competentie:

Competenties verwijzen naar: de mate van behendigheid, vaardigheid en inzicht die uit de prestaties blijkt, het succes waarmee hij/zij zich in een veelheid van (leer)situaties uit de slag trekt, het gemak waarmee hij/zij nieuwe informatie verwerkt en bijleert, de competenties op het vlak van zelfsturing, de sociale vaardigheden, de mate waarin verbeeldingskracht blijkt en creativiteit, de expressie- en communicatieve vaardigheden.

Om het competentieniveau van leerlingen te bepalen kunnen we informatie uit verschillende bronnen putten. Om te beginnen zijn er de 'harde gegevens': resultaten op toetsen, prestaties op huiswerkopdrachten, rapportcijfers, testgegevens begeleidingsdienst, scores op productgeoriënteerde leerlingvolgsystemen

Daarnaast beschikt men als leerkracht over heel wat impressies die op grond van al dan niet systematische observatie zijn verzameld: tijdens de lessen, tijdens groepswork, contract- en projectwork, in individuele gesprekken, op informele momenten ook buiten de klas, op de speelplaats, bij schooluitstappen.

Niveaus van competentie: niveau 1: (zeer zwak) presteert ver onder het gemiddelde van leeftijdsgenoten. Niveau 2: (zwak) presteert onder het gemiddelde van leeftijdsgenoten. Niveau 3: (matig) presteert op het gemiddelde niveau van leeftijdsgenoten. Niveau 4: (sterk) presteert boven het gemiddelde van leeftijdsgenoten. Niveau 5: (zeer sterk) presteert ver boven het gemiddelde niveau van leeftijdsgenoten.

Uiteraard kunnen de leerlingen ook zelf een inschatting maken:
cfr. Boek KVS-L (blz. 52)

1. Welbevinden

Stel je voor dat je 's morgens wakker wordt en je weet dat je naar school moet ?
Hoe voel jij je dan ? Wat voel je als je aan de school denkt ?

2. Betrokkenheid

Wat voel je als je aan de school denkt, aan al die lessen en taken ?

3. Competenties

Als je aan al die lessen en taken denkt op school , hoe denk je dan dat je het doet ?